

**Referat wygłoszony w dniu 25 października 2024 roku
podczas XI Sympozjum Komisji Ergonomii PAU**

Prof. dr hab. inż. Tadeusz Juliszewski
Uniwersytet Rolniczy w Krakowie
Wydział Inżynierii Produkcji i Energetyki
Katedra Eksploatacji Maszyn, Ergonomii i Procesów
Produkcyjnych
e-mail: tadeusz.juliszewski@urk.edu.pl
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4038-4283>

Idea pracy i nauki zdalnej i jej aktualna interpretacja

Zastosowanie technologii informacyjnych i Internetu w działalności dydaktycznej, naukowej, wdrożeniowej i administracyjnej Uczelni jest powszechne od lat i obejmuje coraz szersze zakresy. Praca zdalna, tj. łączność z innymi uczestnikami tej pracy w danej uczelni lub poza nią (w tym za granicą) oraz z wirtualnymi zasobami wiedzy, jest wycinkiem tych zastosowań.

Praca zdalna, jak każdy inny rodzaj pracy, powinna być także analizowana pod względem jej ergonomicznych aspektów. Chodzi tu o jej dostosowanie do predyspozycji i potrzeb użytkowników (pracowników uczelni i instytucji badawczych, studentów i innych partnerów w tej pracy), w tym także wirtualnego środowiska pracy.

Umiejętność posługiwania się technologiami informacyjnymi stała się powszechna i została nabyta nawet przez osoby w wieku emerytalnym. Praktycznie nie ma także ograniczeń w dostępie do sieci internetowej i urządzeń współpracujących z tą siecią.

Praca zdalna ma jednak oprócz wielu zalet ma także niedoskonałości jakie z ergonomicznego punktu widzenia powinny być identyfikowane i usuwane na ile to jest możliwe. Tradycyjne metody ergonomii korekcyjnej i koncepcyjnej mogą mieć tu zastosowanie.

Wśród niedoskonałości pracy zdalnej wymienia się, między innymi, nadmierne obciążenie długotrwałą pracą statyczną, alienację ze społeczeństwa (także w danej grupie zawodowej), przeciążenie informacyjne oraz nieefektywne metody kontroli postępu w uczeniu się młodzieży studenckiej. To nie jedyne niedoskonałości pracy zdalnej, lecz szczególnie często wymieniane – zarówno przez pracowników uczelni jak i studentów.

Ankietowe badanie opinii studentów (20 osób, dwa kierunki studiów inżynierskich na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie, 7 semestr, studia stacjonarne) wskazują:

- a) jedną z najważniejszych zalet zdalnego systemu studiów jest możliwość podjęcia pracy zawodowej w pełnym wymiarze czasowym w ciągu tygodnia (wskazanie 12 osób spośród 20tu ankietowanych),
- (b) 9 osób podejmujących pracę zarobkową w pełnym wymiarze (przy równoległym studiowaniu) potwierdza, że spraw finansów jest dla nich kluczowa by studia kontynuować,
- (c) 11 osób chętnie kontynuowało by – po studiach – pracę zawodową w systemie zdalnym,
- (d) eliminowanie dojazdów na zajęcia dydaktyczne (12 osób) i możliwość swobodnego organizowania harmonogramu zajęć (6 osób) to główne zalety zdalnego systemu studiów,
- (e) wady to poczucie alienacji ze studenckiego środowiska (11 osób) i nieregularność uczenia się (6 osób),
- (f) 16 osób wskazało, że ok. 50% godzin w systemie zdalnym jest dla nich odpowiedni,
- (g) sprawdzanie wiedzy (egzaminy) uznało za niemiarodajne 12 osób,
- (h) zaś 17 osób twierdziło, że kompetencje zawodowe po studiach zdalnych są mniejsze niż w systemie tradycyjnym.

Interesujące, że aż 5 osób przypuszcza, że w przyszłości virtualny profesor (bot) zastąpi człowieka, choć tylko 1 z ankietowanych skłonny byłby podjąć studia pod takim kierunkiem.